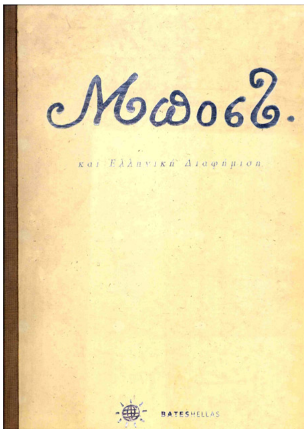

Κατέφθασε ως αντίδωρο. Με τη λόγια ερμηνεία της λέξης. Ως, ανταπόδοση άλλου δώρου, δηλαδή. Βιβλίου και εκείνου, του πρώτου δώρου, που ενθουσίασε τον παραλήπτη τόσο, όσο να προβεί κι εκείνος στην κίνηση και να (μου) χαρίσει κάτι σπάνιο, καθώς είχε κυκλοφορήσει πριν 25 χρόνια σε χίλια μόνο αντίτυπα.

Είναι η δουλειά του Χρύσανθου Βοσταντζόγλου, πανελληνίως γνωστότερου ως Μπόστ, από το μακρινό τέλος της δεκαετίας του ΄50, τότε που διαφήμισε δυο προϊόντα. Ετερόκλητα αλλά με κοινό στοιχείο τον εισαγωγέα τους που ήταν οι επιχειρήσεις της οικογενείας Σαρακάκη.

Στο επιχειρηματικό προσκήνιο από τον μεσοπόλεμο, έχοντας ήδη μια πλειάδα αντιπροσωπειών όπως Renault, Dunlop, Volvo, DuPont η εισαγωγική εταιρεία ζήτησε την έμπνευσή του προκειμένου να προβάλει το μοντέλο Dauphine της κρατικής πλέον γαλλικής αυτοκινητοβιομηχανίας Renault, αλλά και τα χρώματα FLOW KOTE του αμερικάνικου χημικού εργοστασίου DuPont.

Εκείνη η εταιρική απόφαση για τον τρόπο της συγκεκριμένης προβολής, πρέπει να χαρακτηριστεί ως ακραία προοδευτική, ειδικά από μια μεγάλη και ανερχόμενη επιχείρηση. Είναι όντως περίεργο πως εκείνη την τόσο συντηρητική εποχή, κάτω από το ζοφερό μετεμφυλιακό κλίμα καλείται ο Μέντης, γνωστών αριστερών πεποιθήσεων, να δημιουργήσει τις καμπάνιες.

Στην τελευταία σελίδα του λευκώματος δίνονται οι εξηγήσεις. Ο Κώστας Παπαγιαννακόπουλος, συνιδρυτής και μέτοχος της διαφημιστικής εταιρείας «Αρμός», κάτοχος ενός εκ των πρώτων, αν όχι του πρώτου, Dauphine στην Ελλάδα έχοντας προσωπική γνωριμία με τον εμπορικό διευθυντή της εταιρείας Σαρακάκη, το γιο του ιδρυτή Γιάννη, Φραγκίσκο, Τζέκο για τους οικείους του, του περνά την ιδέα. Και ο Τζέκος παίρνει, την δίχως άλλο, τολμηρή απόφαση και την πραγματοποιεί.

Η, γιγαντιαίων διαστάσεων (49 εκ. ύψος x 34), έκδοση προλογίζεται εξαιρετικά από τρεις παράγοντες. Τον προαναφερθέντα Κώστα Παπαγιαννακόπουλο προέδρου, το 1995, της διαφημιστικής Bates Hellas, την αδελφή του οποίου είχε νυμφευτεί ο καλλιτέχνης, τον Μάνο Στεφανίδη επιμελητή, τότε, της Εθνικής Πινακοθήκης και τον σκηνοθέτη, ηθοποιό, συγγραφέα Θανάση Παπαγεωργίου.

Ακολουθούν οι 29 μονές σελίδες και τα 12 σαλόνια στο σύνολο των 72 σελίδων, όπου ο Μέντης καλπάζει. Παίζει με τις λέξεις και τις έννοιες τους με την ίδια άνεση που έπαιζε ο Αϊνστάιν με τους αριθμούς και ο Κασπάρωφ με τα πιόνια στα 64 ασπρόμαυρα καρέ.

Σε αυτό το δημιουργικό όργιο θα πρέπει να συνυπολογίσουμε το τεράστιας σημασίας χρονικό πλαίσιο. Σε παγκόσμιο επίπεδο ο ψυχρός πόλεμος οδεύει προς την κορύφωσή του και στον τόπο μας ο συντηρητισμός συνοδεύει με αυστηρότητα το μετεμφυλιακό βάρος.

Έρχεται λοιπόν, το ’59, ο Μέντης με λίγες διαφημιστικές μπροσούρες για καταναλωτικά προϊόντα, πράγματα καθημερινά δηλαδή, και τι κάνει;

Ανάβει τα φώτα. Με έναν τρόπο μοναδικό σε μια γκρίζα κοινωνία που προσπαθεί να βρει φως, χρώματα, παρηγοριές, που παλεύει να βγει από τη φτώχεια φλερτάροντας με ακόμα μεγαλύτερες φτώχειες, που ψάχνει ισορροπία και αληθινές ελπίδες, δείχνει ένα άλλο σύμπαν, χιουμοριστικό με ένα δηκτικό, αποκαλυπτικό χιούμορ που δεν χαρίζεται, αλλά ταυτόχρονα σέβεται.

Κρατά έτσι μια θαυμαστή ισορροπία που αφενός δεν κρύβει τις παθογένειες ενώ ταυτόχρονα τον αποδέχεται η κοινωνία. Κατόρθωμα. Οι λειτουργοί των επόμενων εποχών θα δυσκολευτούν να ακουμπήσουν τούτη την ισορροπία, όχι απαραίτητα διότι δεν είχαν το ταλέντο ή την έμπνευση του Μέντη, αλλά διότι η ίδια η κοινωνία αποκτούσε μια ασταθή ελευθεριότητα και μια αγενή διεκδίκηση των πάντων.

Ευχαριστώντας και γραπτώς τον Γιάννη Βοσταντζόγλου, τον μικρότερο γιο του Μέντη, που έκανε τη χειρονομία να μου προσφέρει την σπάνια έκδοση, παραθέτω λίγα από τα δημιουργήματα του Μποστ για την διαφημιστική καμπάνια του Flow Kote και του Dauphine.

Να σημειωθεί πως όταν έκλεισε ο διαφημιστικός κύκλος των προϊόντων αυτών από τις σελίδες της εφημερίδας «Καθημερινή» και του περιοδικού «Ταχυδρόμος», οι πωλήσεις των δυο αυτών εντύπων, σύμφωνα με στοιχεία του πρακτορείου διανομής, σημείωσαν κάμψη της τάξης του 30%.

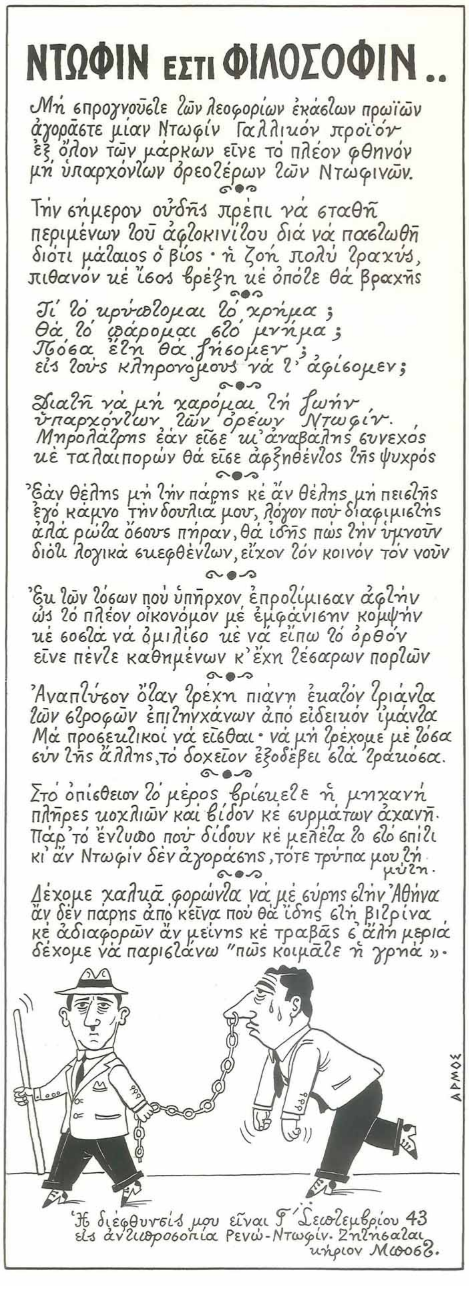

ΝΤΩΦΙΝ ΕΣΤΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΝ..

Μή σπρογνούσετε τῶν λεοφορίων ἑκάστων πρωϊῶν
ἀγοράστε μίαν Ντωφίν Γαλλικόν προϊόν
ἐξ ὅλον τῶν μάρκων εἶνε τό πλέον φθηνόν
μή ὑπαρχόντων ὀρεοτέρων τῶν Ντωφινῶν.

* * *

Τήν σήμερον οὐδῆς πρέπι νά σταθῆ
περιμένων τοῦ ἀφτοκινίτου διά νά παστωθῆ
διότι μάταιος ὁ βίος · ἡ ζοή πολύ τραχύς,
πιθανόν κέ ἴσος βρέξη κέ ὁπότε θά βραχῆς

* * *

Τί τό κρύπτομαι τό χρήμα ;
θά τό πάρομαι στό μνήμα ;
Πόσα ἔτη θά ζήσομεν ;
εἰς τούς κληρονόμους νά τ' ἀφίσομεν;

* * *

Διατί νά μή χαρόμαι τή ζωήν
ὑπαρχόντων τῶν ὀρέων Ντωφίν.
Μπρολάτρης ἐάν εἶσε κι ἀναβάλης συνεχός
κέ ταλαιπορών θά εἶσε ἀφξηθέντος τῆς ψυχρός

* * *

Ἐάν θέλης μή τήν πάρης κέ ἄν θέλης μή πειστῆς
ἐγό κάμνο τήν δουλιά μου, λόγον πού διαφιμιστής
ἀλλά ρώτα ὅσους πήραν, θά ἰδῆς πώς τήν ὑμνοῦν
διότι λογικά σκεφθέντων, εἶχον τόν κοινόν τόν νοῦν

* * *

Ἐκ τῶν τόσων πού ὑπῆρχον, ἐπροτίμισαν ἀφτήν
ὡς τό πλέον οἰκονόμον μέ ἐμφάνισην κομψήν
κέ σοστά νά ὁμιλίσο κέ νά εἴπω τό ὀρθόν
εἶνε πέντε καθημένων κ' ἔχη τέσαρων πορτῶν

* * *

Ἀναπτύσον ὅταν τρέχη πιάνη ἑκατόν τριάντα
τῶν στροφῶν ἐπιτηνχάνων ἀπό εἰδεικόν ἱμάντα
Μά προσεκτικοί νά εἶσθαι · νά μή τρέχομε μέ τόσα
σύν τῆς ἄλλης, τό δοχεῖον ἐξοδέβει στά τρακόσα.

* * *

Στό ὀπίσθειον τό μέρος βρίσκετε ἡ μηχανή
πλῆρες κοχλιῶν καί βίδον κέ συρμάτων ἀχανῆ.
Πάρ' τό ἔντυπο πού δίδουν κέ μελέτα το στό σπίτι
κι' ἄν Ντωφίν δέν ἀγοράσης, τότε τρύπα μου τή
μύτη.

* * *

Δέχομε χαλκᾶ φορώντα νά μέ σύρης στήν Ἀθήνα
ἄν δέν πάρης ἀπό κεῖνα πού θά ἴδης στή βιτρίνα
κέ ἀδιαφορῶν ἄν μείνης κέ τραβᾶς σ' ἄλη μεριά
δέχομε νά παριστάνω "πῶς κοιμᾶτε ἡ γρηά ».

Ἡ διέφθυνσίς μου εἶναι Γ' Σεπτεμβρίου 43
εἰς ἀντιπροσοπία Ρενώ-Ντωφίν. Ζητήσατε
κύριον Μπόστ.

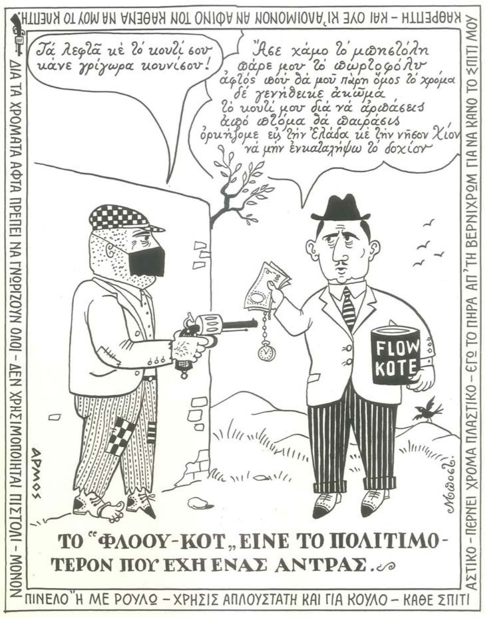
Τά λεφτά κέ τό κουτί σου κάνε γρήγωρα κουνίσου!
Άσε χάμο τό μπιστόλη πάρε μου τό πωρτοφόλυ αφτός πού θά μού πάρη όμος τό χρόμα δέ γεννήθεικε ακώμα τό κουτί μου διά νά αρπάσεις από πτόμα θά παιράσις ορκήζομε εις τήν Ελάδα κέ τήν νήσον Χίον νά μήν εγκαταλήψω τό δοχίον
FLOW KOTE
ΑΡΜΟΣ
ΤΟ "ΦΛΟΟΥ-ΚΟΤ„ ΕΙΝΕ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΜΟΤΕΡΟΝ ΠΟΥ ΕΧΗ ΕΝΑΣ ΑΝΤΡΑΣ.
ΔΙΑ ΤΑ ΧΡΟΜΑΤΑ ΑΦΤΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΟΛΟΙ – ΔΕΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΤΑΙ ΠΙΣΤΟΛΙ – ΜΟΝΟΝ
ΠΙΝΕΛΟ Ή ΜΕ ΡΟΥΛΩ – ΧΡΗΣΙΣ ΑΠΛΟΥΣΤΑΤΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΚΟΥΛΟ – ΚΑΘΕ ΣΠΙΤΙ
ΑΣΤΙΚΟ – ΠΕΡΝΕΙ ΧΡΟΜΑ ΠΛΑΣΤΙΚΟ – ΕΓΩ ΤΟ ΠΗΡΑ ΑΠ' ΤΗ ΒΕΡΝΙΧΡΩΜ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΝΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ
ΚΑΘΡΕΠΤΗ – ΚΑΙ ΟΥΕ ΚΙ'ΑΛΟΙΜΟΝΟΝ ΑΝ ΑΦΙΝΟ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ ΝΑ ΜΟΥ ΤΟ ΚΛΕΠΤΗ

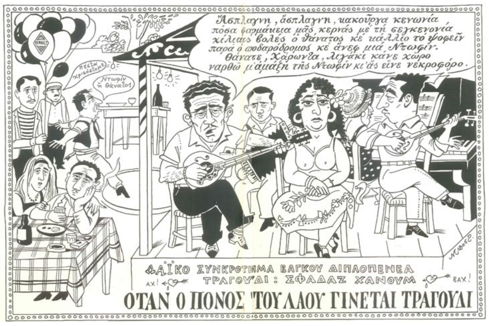
RENAULT
Ντωφίν ή θάνατος
Άσπλαχνη, άσπλαχνη, κακούργα κενωνία πόσα φαρμάκεια μάς κερνάς με τή σεγκενονία χίλιαις βολές ο θάνατος κέ κάλλιο τό ψοφείν παρά ο ποδαρόδρομος κέ άνεφ μιά Ντωφίν. Θάνατε, Χάρωντα, λιγάκι κάνε χώρο ναρθώ μ'αμάξη της Ντωφίν κι'άς είνε νεκροφόρο.
ΛΑΪΚΟ ΣΥΝΚΡΟΤΗΜΑ ΒΑΓΚΟΥ ΔΙΠΛΟΠΕΝΕΑ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ: ΣΦΑΔΑΣ ΧΑΝΟΥΜ
ΑΧ!
ΒΑΧ!
ΟΤΑΝ Ο ΠΟΝΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

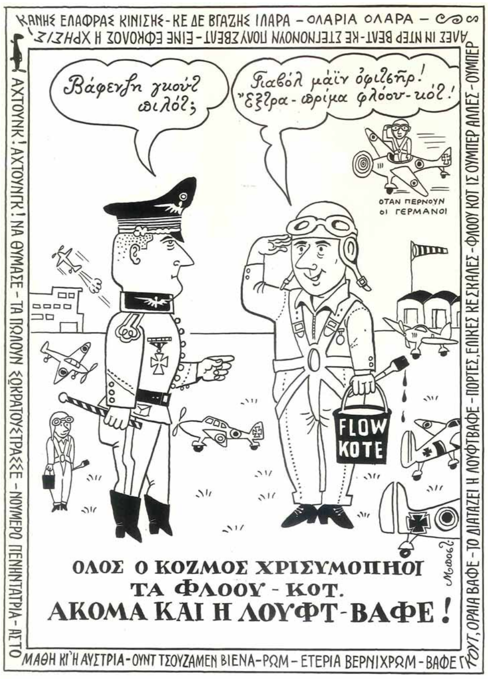
ΚΑΝΗΣ ΕΛΑΦΡΑΣ ΚΙΝΙΣΗΣ-ΚΕ ΔΕ ΒΓΑΖΗΣ ΙΛΑΡΑ – ΟΛΑΡΙΑ ΟΛΑΡΑ –
ΑΛΕΣ ΙΝ ΝΤΕΡ ΒΕΛΤ-ΚΕ ΣΤΕΓΝΟΝΟΥΝ ΠΟΥΛΣΒΕΛΤ – ΕΙΝΕ ΕΦΚΟΛΟΣ Η ΧΡΗΣΙΣ,
ΑΧΤΟΥΝΚ! ΑΧΤΟΥΝΓΚ! ΝΑ ΘΥΜΑΣΕ – ΤΑ ΠΩΛΟΥΝ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣΤΡΑΣΣΕ – ΝΟΥΜΕΡΟ ΠΕΝΗΝΤΑΤΡΙΑ – ΑΣΤΟ
ΜΑΘΗ ΚΙ'Η ΑΥΣΤΡΙΑ – ΟΥΝΤ ΤΣΟΥΖΑΜΕΝ ΒΙΕΝΑ-ΡΩΜ – ΕΤΕΡΙΑ ΒΕΡΝΙΧΡΩΜ – ΒΑΦΕ Γ
ΚΟΥΤ, ΩΡΑΙΑ ΒΑΦΕ – ΤΟ ΔΙΑΤΑΖΕΙ Η ΛΟΥΦΤΒΑΦΕ – ΠΟΡΤΕΣ, ΕΛΙΚΕΣ ΚΕ ΣΚΑΛΕΣ – ΦΛΟΟΥ ΚΟΤ ΙΣ ΟΥΜΠΕΡ ΑΛΛΕΣ – ΟΥΜΠΕΡ
Βάφεν ζη γιούζ ωιλόζ;
Γιαβόλ μάϊν όφιζιερ! "Εξτρα-ωρίμα φλόου-κόζ!
ΟΤΑΝ ΠΕΡΝΟΥΝ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ
FLOW KOTE
ΟΛΟΣ Ο ΚΟΖΜΟΣ ΧΡΙΣΥΜΟΠΗΟΙ ΤΑ ΦΛΟΟΥ - ΚΟΤ.
ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ Η ΛΟΥΦΤ-ΒΑΦΕ!

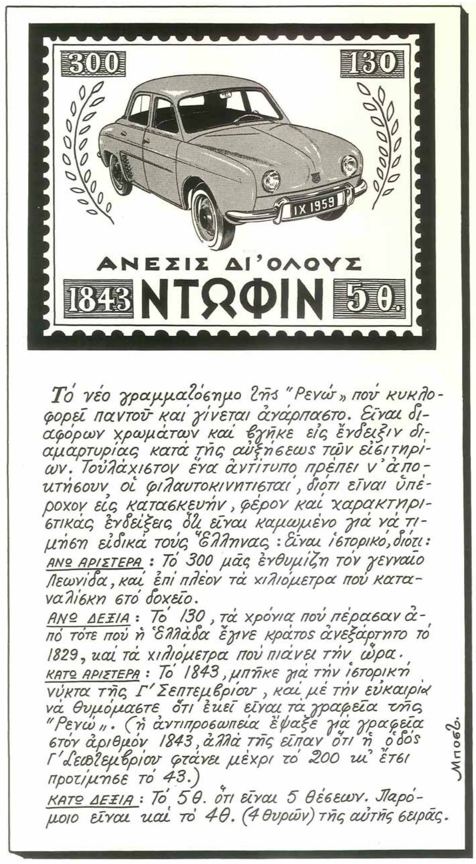

Τό νέο γραμματόσημο της "Ρενώ» πού κυκλοφορεῖ παντοῦ καί γίνεται ἀνάρπαστο. Εἶναι διαφόρων χρωμάτων καί βγῆκε εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας κατά τῆς αὐξήσεως τῶν εἰσιτηρίων. Τοὐλάχιστον ἕνα ἀντίτυπο πρέπει ν'ἀποκτήσουν οἱ φιλαυτοκινητισταί, διότι εἶναι ὑπέροχον εἰς κατασκευήν, φέρον καί χαρακτηριστικάς ἐνδείξεις ὅτι εἶναι καμωμένο γιά νά τιμήση εἰδικά τούς Ἕλληνας: Εἶναι ἱστορικό, διότι:

ΑΝΩ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Τό 300 μᾶς ἐνθυμίζη τόν γενναῖο Λεωνίδα, καί ἐπί πλέον τά χιλιόμετρα πού καταναλίσκη στό δοχεῖο.

ΑΝΩ ΔΕΞΙΑ: Τό 130, τά χρόνια πού πέρασαν ἀπό τότε πού ἡ Ἑλλάδα ἔγινε κράτος ἀνεξάρτητο τό 1829, και τά χιλιόμετρα πού πιάνει τήν ὥρα.

ΚΑΤΩ ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Τό 1843, μπῆκε γιά τήν ἱστορική νύκτα τῆς Γ' Σεπτεμβρίου, καί μέ τήν εὐκαιρία νά θυμόμαστε ὅτι ἐκεῖ εἶναι τά γραφεῖα τῆς "Ρενώ». (ἡ ἀντιπροσωπεία ἔψαξε γιά γραφεῖα στόν ἀριθμόν 1843, ἀλλά τῆς εἶπαν ὅτι ἡ ὁδός Γ' Σεπτεμβρίου φτάνει μέχρι τό 200 κι' ἔτσι προτίμησε τό 43.)

ΚΑΤΩ ΔΕΞΙΑ: Τό 5θ. ὅτι εἶναι 5 θέσεων. Παρόμοιο εἶναι καί τό 4θ. (4 θυρῶν) τῆς αὐτῆς σειρᾶς.

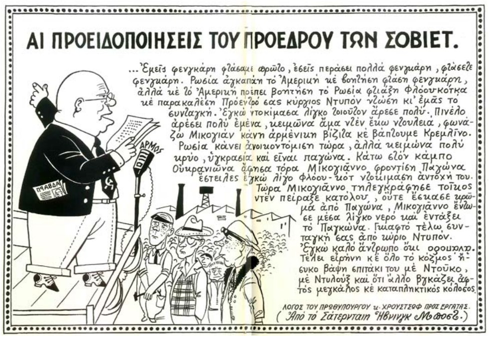
ΑΙ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤ.
...Ἐμεῖς φενγκάρη φδάσαμε πρῶδο, ἐσεῖς περάσει πολλά φενγκάρη, φδάσεδε φενγκάρη. Ρωσία ἀγκαπάη τό Ἀμερική κέ βοηδήση φδάση φενγκάρη, ἀλλά κέ δό Ἀμερική ποέπει βοηδήση τό Ρωσία φδιάξη Φλόου-κότκα κέ παρακαλέση Πρόενδρό σας κύργιος Ντυπόν νδώση κι' ἐμᾶς τό συνδαγκή. Ἐγκώ ντοκίμασα λίγκο δοιοῦδον ἄρεσε πολύ. Πινέλο ἀρέσει πολύ ἐμένα, κειμῶνα ἄμα νδέν ἔκω νδουλειά, φωνάζω Μικογιάν κάνη ἀρμένικη βίζιδα κέ βάπδουμε Κρεμλῖνο. Ρωσία κάνει ἀνοικοντόμιση τώρα, ἀλλά κειμῶνα πολύ κρύο, ὑγκρασία καί εἶναι παγώνα. Κάτω σδόν κάμπο Οὐκρανιῶνα ἄφησα τόρα Μικογιάννο φροντίση Παγώνα ἔστειλες ἐγκώ λίγο Φλόου-κότ νδοκιμάση ἀντοκή του. Τώρα Μικογιάννο τηλεγκράφησε τοῖκος ντέν πείραξε κατόλου, οὔτε ἔσκασε κρῶμα ἀπό Παγώνα, Μικογιάννο ἔνδωσε μέσα λίγκο νερό καί ἐντάξει τό Παγκώνα. Γκιαφτό τέλω συνταγκή σας ἀπό κύριο Ντυπόν. Ἐγκώ καλό ἄνδρωπο ὄκι σσουκλα. Τέλει εἰρήνη κέ ὅλο τό κόζμος ἤσυκο βάψη σπιτάκι του μέ Ντοῦκο, μέ Ντυλούξ καί ὅτι ἄλλο βγκάζει ἀφτός μεγκάλος κέ καταπληκτικός κόλοσος.
ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ κ. ΧΡΟΥΣΤΣΩΦ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΤΑΣ.
(Ἀπό τό Σάτερνταιη Ἤβνινγκ Ποὸστ.)
ΑΡΜΟΣ
ΠΡΑΒΔΑ